

INFORME SOBRE EL RESPECTE DEL PROCÉS DEL CONTROL D'ESFÍNTERS EN INFANTS EN CENTRES EDUCATIUS

L'Associació de Criança Conscient Llavors de Vinçle, exposa aquest document informatiu en vista de les nombroses demandes de les famílies envers el dubte de **l'actuació de l'equip educatiu i les famílies**, pel que fa al control d'esfínters.

El present document dona a conèixer com es duu a terme respectuosament la gestió del control d'esfínters, el dret de les famílies, el dret constitucional a la dignitat de l'infant i la llei que ho empara, les conseqüències d'una retirada de bolquer inadequada i/o forçada, i la postura de Pediatres de Ponent.

COM S'ARRIBA AL CONTROL DELS ESFÍNTERS?

El procés evolutiu del control d'esfínters comprèn dels 18 mesos d'edat fins als 5 anys de mitjana, i està relacionat en el fet d'inhibir accions. Per tant, depèn de la **maduració neurològica del sistema nerviós central SNC**, així doncs, **NO ES POT ENSENYAR**. Seria equiparable a per exemple, caminar.

Per arribar a un control complet dels esfínters, ha de donar-se:

- La maduració **fisiològica/biològica** (capacitat de control voluntària).
- La **cognitiva/psicològica** (que l'infant entengui què és cada cosa: caca i pipí, per on surt, on va a parar quan ho tirem pel vàter...).
- L'**emocional/afectiva** (seguretat i confiança d'anar sense bolquer).

Aproximadament als 18 mesos, l'infant ja podria començar a prendre consciència de la necessitat d'anar al WC al **reconèixer els senyals de distensió i d'ompliment** procedents de la bufeta. El SNC comença a madurar. Tanmateix aquest instant pot ocórrer igualment als 4 o 5 anys per primera vegada i pot durar setmanes o mesos.

Què passa a l'interior? Quan la bufeta està plena, les terminacions nervioses de les parets de la mateixa envien un missatge al cervell per indicar-li que ha d'anar al vàter. Aquest missatge arriba a certa velocitat **depenent de la maduració neurològica del sistema nerviós**; va lent al principi, la senyal arriba quan el pipí ja s'ha fet a sobre; quan es controla, la bufeta es contrau i les parets dels esfínters es relaxen i es fa pipí.

Estadísticament, als 2,5 anys el 50% dels infants controla esfínters, als 3 anys un 75% i als 3.5 anys un 95%, sent totalment normal trobar-se amb un percentatge d'infants que encara no controlin als 4-5 anys.

Què ajuda a l'infant a passar amb èxit pel procés del control d'esfínters?

L'actitud pacient de l'adult i la seva implicació en el procés pot facilitar que l'infant visqui la situació de forma positiva, tot i que els comentaris benintencionats, poden ser un factor d'influència negatiu, distorsionant el procés natural o complicant-lo ("el pipí es fa al vàter", "la caca no es fa al bolquer", "ja ets gran per dur bolquer", "si fas pipí al vàter et donaré un premi"). Per a què un infant adquireixi el control d'esfínters *necessita*: que sigui respectada la seva iniciativa i les seves capacitats,

que es respectin els seus ritmes de desenvolupament -si no s'observa intenció, no es pot començar a retirar el bolquer-, sentir-se segur en un entorn afectiu i empàtic i sense comentaris despectius, que conegui el seu cos i hagi pogut experimentar amb ell (tocar-se, veure d'on surt la caca, ensenyar-li amb un mirall com son els seus genitals, què passa al vàter quan tirem la caca...), dominar destreses motrius -com ajupir-se, pujar, saltar-, tenir un control relatiu del seu cos i tenir l'habilitat per a apujar-se i abaixar-se els pantalons ell sol.

EL DRET DE LES FAMÍLIES I EL DRET CONSTITUCIONAL A LA DIGNITAT DE L'INFANT

Els infants tenen més drets que els adults, a més a més la **necessitat del menor preval sobre l'equip educatiu i els protocols de cada centre**. Es suma a tenir en compte que l'escolarització no és obligatòria a infantil -essent un acte voluntari- per tant no es pot exigir a les famílies anar a canviar el bolquer a l'infant a l'escola.

Igualment, si l'infant ja fa primària, el seu Dret Constitucional a la dignitat (anar net, no ser menyspreat, no forçar els seus ritmes fisiològics, no ser inferioritzat, no ser castigat ni humiliat...) responsabilitza a l'equip educatiu a fer-se'n càrrec. Consegüentment, l'omissió i la descurança en les tasques de guarda d'un menor encomanades legítimament a l'equip educatiu, és delictes.

[https://w110.bcn.cat/fitxers/dretscivils/annexe16.convencidelsdretsdelsinfants.546.](https://w110.bcn.cat/fitxers/dretscivils/annexe16.convencidelsdretsdelsinfants.546)

[pdf](#)

CONSEQÜÈNCIES DE LA RETIRADA INADEQUADA I/O FORÇADA DELS BOLQUERS

Quan retirem el suport del bolquer a un infant que demostra no estar madur per fer-ho, apareixen certes **conseqüències altament crítiques** que poden desencadenar dificultats i problemes greus a curt, mitjà i llarg termini. N'anomenen algunes: pot aparèixer la provocació de retencions involuntàries que poden dur a restrenyiment i infeccions d'orina reiterants i cròniques, les fuites continuades fan sentir culpable a l'infant, els comentaris despectius o amb bona intenció, per molt respectuosos que puguin ser, poden provocar un bloqueig en el control dels esfínters, ja que aquest està **íntimament relacionat amb les emocions i tot plegat fa que l'autoestima es vegi afectada.**

Si a més a més aquest infant passa per una **situació de tensió o estrés, dificultarà o frenarà el procés maduratiu**: nous membres a la família, mudança, separació, canvi d'escola, dormir sol/a, deslletament...

QUÈ DIU LA LLEI

A l'Art. 542 del Codi Penal, es confirma que pot incórrer en la pena d'inhabilitació per impedir els drets infantils aquell professional que no es faci càrrec de la salut, cura i benestar del menor:

“Incorrerà en la pena d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic per temps d'un a quatre anys l'autoritat o el funcionari públic que, a gratcient, impedeixi a una persona l'exercici d'altres drets cívics reconeguts per la Constitució i les Lleis.”

<https://codigopenalespanol.com/codigo-penal-articulo-542/>

QUÈ DIUEN DES DE PEDIATRES DE PONENT

Pediatres de ponent agrupa professionals de la pediatria, en el sentit més ampli, que treballen a la demarcació de Lleida a fi de millorar l'atenció professional que dispensen a la població pediàtrica i a les seves famílies. La seva visió és esdevenir un grup de referència en qualsevol tema que afecti a la pediatria, font de promoció de la salut de la població infantil i juvenil.

Des de Pediatres de Ponent, preocupats per la gestió que es fa del control d'esfínters a les Llars d'Infants i centres educatius, s'ha redactat un text del qual es mostra una part rellevant del mateix, amb enllaç corresponent al web on es troba el text complet:

“L'edat d'un infant no determina, per si sola, si està preparat per controlar els esfínters. El fet d'iniciar l'escolarització no hauria de ser un motiu per la retirada del bolquer i tampoc el fet de portar encara bolquer no hauria de ser motiu d'exclusió escolar. No es pot discriminar alumnes per un suposat retard en qualsevol aprenentatge”

“El control d'esfínters, procés pel qual els infants deixen el bolquer i fan miccions i deposicions a l'orinal o inodor, sol produir-se entre els 2 i 4 anys de vida.”

“Si un infant no està preparat pel control d'esfínters es preferible que continui portant bolquer o calceta d'aprenentatge”

<http://pediatresdeponent.blogspot.com/2022/01/la-retirada-del-bolquer-un-pas-mes-en.html?m=1>

En aquest informe es dona avís a l'equip educatiu dels drets i deures dels infants i del centre i la llei que els protegeix. En el moment que aquest no es tingui en compte ni es respectin les necessitats esmentades de l'infant, o el centre mostri que dins les seves **normes de règim intern** recull *algun punt sobre que no es pot dur bolquer o no es farà cura de l'infant que el porti*, es traslladarà la **queixa per escrit a la direcció del centre amb segell d'entrada, entregant l'informe i comptant amb el suport de l'associació**, entre altres entitats o persones que vulguin implicar-se.

Depenent del resultat de la demanda, la família valorarà una **denúncia a la Inspecció Educativa** i/o queixa al **Defensor del Poble o Síndic de Greuges** (973700356).

L'Associació Llavors de Vinçle es compromet a difondre la informació esmentada realitzant anualment campanyes, donant conferències, informant a les escoles incloent AFA i les seves famílies, publicant a les xarxes i premsa, cercant suports d'altres entitats, creant un manifest i afegint el decàleg sobre el respecte del control d'esfínters a la "Guia de Llavors de Vinçle per a una infància i criança saludables", actuant d'aquesta forma des de diferents fronts alhora per donar-li la màxima publicitat i ressò en tot el territori català.

Per ampliar informació sobre l'Associació i les seves implicacions, visiteu el nostre web:

<https://www.llavorsdevinçle.org/>